

Чума (виклад змісту)

Альбер Камю

Частина перша

Події відбуваються за часів післявоєнного періоду Другої світової війни у місті Оран. Нічого не передвіщувало біди, та одного квітневого ранку лікар Ріє вийшов зі свого будинку і перечепився об мертвого щура. Потім він помітив не одного такого трупа і зрозумів, що це не до добра.

Лікаря Бернара Ріє спантеличила раптова смерть воротаря. Він оглянув тіло і виявив усі симптоми чуми. Люди не визнають, що місто охопила чума, і самі себе заспокоюють.

Але люди почали сильно хворіти, у них була гарячка, збільшувались лімфатичні вузли. Деякі помирали, не витримавши мук. Лікарі занепокоїлись і почали брати аналізи. Виявилось, що здогадки Ріє були правильними – у місті запанувала чума. Ця новина здивувала всіх, і люди ходили у шоці, не здогадуючись, що ж робити далі.

Незадовго до цього у Орані з'явився Жан Тарру, який занотовував усі події до свого щоденника. Місцева преса тим часом натякала у статтях, що місто в небезеці. Людей попереджували про можливість захворіти, тому наполягали негайно повідомляти лікаря, якщо хтось захворів. Місцева влада розірвала усі зв'язки із зовнішнім світом, не можна було листуватися, виїжджати з міста, але повернутися до міста було можна.

Люди намагалися вдавати, що нічого не сталося, і ходили у кафе, музеї, театри, кінотеатри, незважаючи на переповнені хворими лікарні.

Після тридцяти смертей за один день влада оголосила епідемію чуми. Місто стало закритим.

Частина друга

З того часу, як офіційно оголосили хворобу в Орані, люди почали усвідомлювати, що з нею треба боротися спільно, але й продовжували стрімко зростати прохання випустити з міста через дуже "поважні" причини. Після невдалих спроб вирватися з епіцентру інфекції люди змирились зі своїм становищем. Єдиним засобом зв'язку із зовнішнім світом став телеграф.

Хтось послав запит, чи можуть повернутися до міста ті, хто виїхав з нього до цього. Старенька місіс Кастель виїхала з міста до епідемії, але повернулася до міста, щоб бути назавжди з ним. Чума змінювала людей і їх почуття, вони передивлялись кожную сторіночку свого життя. Журналіст Рамбер сумував ще більше, усвідомлюючи, що кохана у іншому місті.

Газети щодня публікували статистичні дані про кількість померлих. Коли позначка дійшла до трьохсот, люди занепокоїлись. Вони почали економити усі ресурси: пальне, їжу тощо.

Журналіст Рамбер прибув до міста з Парижу, щоб писати статті про побут арабів, а коли дізнався про чуму в місті, то назад не було дороги. У нього залишилася вдома

кохана, і він слізно просить лікаря Ріє дозволити покинути Оран. Та лікар не дозволив йому, розуміючи, що цим спровокує інших на втечу.

Минув місяць від закриття міста. Отець Панлю проголосив промову в церкві, що цю чуму оранці накликали самі на себе, що це кара Божя за гріхи. Після цього виступу люди ще гостріше стали сприймати дійсність. Вони почали боротися з епідемією. Рамбер також не покидав надії вибратися з міста, він спробував усі офіційні способи, але не зміг покинути Оран. Жан Тарру продовжував вести хронологію: якщо раніше була лише бубонна чума (запалення лімфовузлів), то тепер до неї додалася й легенева. Раніше Тарру описував, як дідок плював у котів, але зараз дідові ні в кого плюватись, бо усіх котів розстріляли як носіїв бліх. Жан Тарру домовився з лікарем Ріє, і вони створили ще кілька санітарних бригад. Старий Кастель намагався створити антидот від чуми.

Рамбер перейшов до інших, неофіційних методів. Він домовився з Коттаром, який саме в той час займався контрабандою, про втечу. Та щось пішло не так, і знайомі Коттара, які мали вивезти журналіста, не прийшли. Дізнавшись, що у Ріє дружина лікується в санаторії за межами Орану, Рамбер пропонує лікареві працювати разом, поки не трапиться нагода вибратися з міста.

Частина третя

У середині серпня розпочалася посуха, піднявся вітер. До цього чума панувала на околицях, а тепер від неї страждають і центральні жителі міста. Ті вулиці, які були найбільше заражені, оточили і випускали звідти лише на роботу. Люди почали божеволіти та підпалювати будинки, щоб знищити хворобу, здійснювати напади та стріляти, з'явилися випадки мародерства. Через це влада оголосила комендантську годину в Орані.

Разом із зростанням кількості смертей зросла і потреба у похоронах. Але поховальний обряд проводили не так, як звичайно, бо була недостача харчів, домовин, тканин і навіть місця на цвинтарі. Згодом людей почали хоронити у ровах, спалювати у сміттєспалювальній печі, а трупи звозилися громадським транспортом.

Оранці вже звикли до відчаю, і лікар Ріє вважав, що у цьому головна біда мешканців міста.

Частина четверта

Уже настала осінь. Люди почали байдужіти до статистики померлих, чума стала звичною річчю. Ріє став часто говорити про свою дружину, а згодом зателефонував у санаторій і дізнався, що їй гіршає. Лікар вже не рятував людей, а просто ізолював, бо був знесилений від боротьби з пошестю і не мав вакцини.

Усі в Орані були втомлені: чума зжирала їх життєві сили. Лише Коттар був сповнений енергії. Він вважав, що давно треба було послати на людей чуму, щоб вони нарешті об'єдналися, бо й дійсно, народ був стурбований загальною бідой.

Рамбер старався працювати дуже старанно і протягом першого тижня щодуху допомагав лікареві. Усе ж журналіст зустрівся із друзями-контрабандистами Коттара і домовився пожити у них, поки не з'явиться можливість утекти. Така нагода мала

трапитись через два тижні, коли хлопці будуть чергувати. Тож впродовж цього часу Рамбер старався трудитись на благо оранців. Коли настав день втечі, хлопець пішов поговорити з Ріє і Тарру та розповів їм про свій план. Він сподівався, що лікар поїде з ним та зможе побачити дружину, але Ріє відмовився і залишився боротися з чумою. Подумавши, Рамбер сказав, що залишиться тут, бо "соромно бути щасливим самому". Як виявилось пізніше, він надіслав повідомлення контрабандистам про відмову від втечі.

У жовтні Кастель створив нову сироватку. Її випробували на сині слідчого Оттона, але після довгого лікування всі зрозуміли, що випадок безнадійний. Зранку до хлопчика завітали усі: Ріє, Тарру, отець Панлю, Кастель, Гран і Рамбер, щоб подивитися чи є результат від щеплення. Хлопчик помер у страшних конвульсіях. Ріє був у розпачі.

Після своєї проповіді отець пішов додому, а зранку відчув, що його лихоманить. Стара пані, з якою він мешкав, побачила, що він захворів. Панлю відправили до лазарету. Ріє, оглянувши отця, здивувався, бо у того не було симптомів чуми. Наступного дня отець Панлю помер.

Кастель продовжив вдосконалювати сироватку. Легенева чума поширювалась, в той час як випадки бубонної чуми рідшали. Усе менше й менше залишалося продовольства, тому бідняки висунули гасло: "Хліба або волі".

Одного вечора Жан Тарру розпочав відверту розмову з Бернаром Ріє, де розповів, що вже пережив чуму до подій в Орані, але не звичайну, бо як він каже "я зрозумів, що сам як був, так і зостався зачумленим, що хай не безпосередньо, та я і сам засудив на смерть тисячі людей, схвалюючи дії і принципи, які потягнуть їх за собою". Того ж дня вони стали справжніми друзями.

У грудні, ближче до Різдва, Гран не з'явився вчасно, тому Ріє і Тарру пішли його шукати. Він стояв коло магазину і плакав, бо сумував за своєю Жанною. Лікар відвів його додому та оглянув, Ріє зрозумів, що хвороба прогресує. Ріє зробив Гранові щеплення і надвечір йому стало набагато краще. Лікар був здивований. Потім сталося ще декілька таких одужань. Статистика повідомляла, що смертність зменшилась.

Частина п'ята

Хоч з'являлися випадки видужання, люди ще не вірили, що все може закінчитись. Сироватка Кастеля зіцлювала все більше і більше оранців. Поступово в людей почалася з'являтися надія. Згодом місцева влада оголосила про завершення епідемії, але з ціллю запобігання нової хвилі захворювань залишила місто закритим ще на два тижні.

Раптово занедужав Тарру. Це здивувало Ріє, бо епідемія вже закінчилася, але він відправив хворого до лазарету. Лікар довго боровся, але нічого не зміг зробити, і Тарру помер. Наступного дня Ріє дізнався, що померла і його кохана дружина.

У лютому нарешті відкрили Оран. Люди зустрічали одне одного з посмішками, обіймалися, цілувалися. Дехто нарешті побачив свою половинку. Це був апогей радості оранців. Рамбер нарешті зустрівся з дружиною, яка приїхала з Парижу.

І хоч усі святкували, лікар продовжував працювати. Він вирішив завітати до

Коттара, але його не пропустила поліція. Правоохоронці сказали, що хтось стріляє з вікна. Ріє зрозумів, що то Коттар.

Знесилений Ріє вирішив написати цю хроніку подій.